

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 231

Maribor, ponedeljek 12. oktobra 1931

»JUTRA«

Za razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

velja mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prašernova ulica št. 4

Življenje in smrt izgubljene duše

Rudolf Mohorko, razbojnik z Jelovca, se je v nedeljo popoldne obesil

MARIBOR, 12. oktobra. V soboto smo poročali, da je pred nekaj dnevi vložil državni tožilec dodatno obtožnico proti Mohorku, izvršitelju umorov na Jelovcu, v Šobru, v St. Lovrencu na Pohorju itd. Dodatna obtožnica je v glavnem obravnavala razbojniški napad in umor nad šeparjem Francem Finguštom iz Podgve. Državni tožilec je zahteval za ta zločin kakor že za dve prejšnji zločinski dejanji, za Mohorka smrtno kazen.

Včeraj popoldne pa si je Mohorko sam vzel življenje. Izvršil je samomor s tem, da se je obesil.

To se je zgodilo v celici št. 34 mariborske jetnišnice. Pri kontrolnem obhodu ob 16. uri popoldne je opazil paznik Ignac Ploj, da visi Mohorko na oknu noldrug meter od tal. Odprl je celico in nemudoma naznanil stvar nadzorstvu zavoda. Pozvali so zdravnika dr. Zorjana, ki je nemudoma prišel na mesto in skušal zločinca obuditi z umetnim dihanjem k življenju, a ni mogel nič drugega kakor ugotoviti, da je Mohorko že mrtev. Zločinec se je obesil s pasom, ki ga je bil pripel na poldrug meter visoko okno.

Mohorko je imel na sebi kaznišniško obleko, da ne bi mogel pobegniti, ker je bil na tej strani zelo nevaren jetnik. V zaporu je izgledal zločinec boljše kakor po aretaciji. Njegovo splošno

obnašanje v preiskovalnem zaporu je bilo vobče zadovoljivo.

Dr. Germovšek, njegov preiskovalni sodnik, ga je zadnjič zaslišal 26. septembra. Parkrat med zasliševanjem se je Mohorko proti preiskovalnemu sodniku izrazil, da ne bo dočakal, da bi ga sodila pravica. Omenil je, da si bo sodil sam. Vendar pa je bil pri zasliševanju vedno miren in ni kazal potrnosti. S priznanjem zločinov so hile vselej težave, Nikolj ni hotel priznati dejanja, ki so ga dolžili. Šele ko so se zločini obravnavali v drugo in tretje, se je vdal in priznal, da je on njih storilec. Očividno je imel namen čimbolj zavleči preiskavo.

Obtoženec je zelo rad kadil cigarete. Pred smrtjo jih je popušil do zadnjega ogorka. V zaporu je bil vedno dobro razpoložen in se je rad smejal. Paznike je prijazno pozdravljil in je dal na njih vprašanja odgovore.

Včeraj zjutraj je vstal Mohorko kakor navadno ob 6. uri. Popoldne ni kazal nobenih znakov potrnosti. Popoldne so mu prinesli kosilo, ki je obstajalo iz juhe, mesa in priluke. Vse to je pojedel kakor navadno, potem pa odšel v celico, odkoder je danes popoldne prenehal. Mestni pogrebni zavod Mohorkovo truplo na mestno pokopališče na Pobrežje, kjer so ga v vsej tišini pokopali.

šla s kolesi iz Maribora. Eden izmed njih je bil Mohorko.

8. oktobra je bil izvršen razbojniški napad na posestnika Rudolfa Kancelerja v Šobru. Kanceler je bil prodal rečenega dne na sejmu kravo za 1700 Din. Ustavil se je v Kamnici, naslednji dan pa so našli njegovo truplo na gozdni poti k Sv. Križu. Obdukcija je ugotovila, da je bila žrtev usmrčena s sekuro. Napad je izvršil Rudolf Kovač, pomagal pa mu je tudi Mohorko, kar je pozneje priznal.

V Avstriji, koder se je potikal po pobegu iz Jugoslavije, je Mohorko okradel dva rojaka, med njima nekega vojnega ubežnika.

Razbojništvo v Jelovcu

Najtežji Mohorkov zločin pa je bilo razbojništvo na Jelovcu. Razbojnik je prišel tja letos 31. marca. Zgasil se je pri posestniku Alojzu Dobaju in prosil za nekaj jedi in pijače. Ob 8. uri zjutraj je prišla k Dobajevim trgovka Marija Krstič, da bi prevzela kupljeno jabolka. Mohorko ji je pomagal nakladati sadje in je videl, da je odšla Dobaju 2000 Din za sadje.

Dobajevi so bili preprosti ljudje in niso niti zaklepali hišnih vrat. Na vel. soboto 4. aprila letos so okoli 21. ure zvečer odmolili večerno molitev in legli k počitku. Mohorko je ležal v bližnjem gozdu in čakal, da vse utihne. Noč je bila mesečna, da se je vse videlo. Splazil se je skozi odprta vrata v hišo in se približal Dobajevi postelji z ukradenjo sekuro in zamajnil štrikrat po gospodarjevi glavi. Dobaj je bil pri priči mrtev. Iz Dobajevih izbe je šel Mohorko v žensko sobo, kjer je pobil do smrti Kunigundo, Terezijo in Alojzijo Dobaj ter gletnega rejca Rajmunda Gosaka. Ko je videl, da je pobil do smrti vso družino, je položil sekuro na okno in si obrisal roke, prižgal petrolejko ter prebrskal omare in kovčge. Iz listnice umorjenega Dobaja je vzel 4500 Din, iz omar pa nekaj perila in obleke. Potem je sedel k mizi in se najedel. V tem ga je opazil Dobajev sin Ivan, a Mohorko je odkuril.

Po tem nečloveškem zločinu se je Mohorko podal v gozdove, kjer je vrigel od sebe ukradeni Dobajevi sukno, se umil in skušal oprati madeže na obleki. Vzdržal Drave je je mahnil proti Mariboru, kjer je prekoračil brv pri Studencih in se napotil proti Škavnici. Spotoma je popival in zavravljal uropani denar, dokler ga niso naslednjega dne aretirali orožniki pri Škavnici.

Mohorko je tajil izprva vse svoje čine, ko pa so našli pri njem dokaze zločina, je priznal dejanje. Toda kmalu je začel valiti krivdo na svojega znanca v zločinskem rokodelstvu Ludovika Hriberskega, kar se mu pa ni popolnoma posrečilo.

Mohorko je bil telesno in duševno dobro razvit. Imel je solidno ljudsko-šolsko naobrazbo ter je v pisavi in besedi obvladal slovenščino in nemščino.

Od otroka do razbojnika

Kriminalni tip Rudolfa Mohorka skoro nima para v naši kriminalni zgodovini.

Mohorko je bil nezakonski sin matere, ki se je bila preživljala kot služkinja. Do 9. leta je živel pri svoji teti v Gradcu, kjer je tudi hodil v šolo. Ko mu je teta zbolela, ga je vzela k sebi babica Marija Mohorko, za njo pa Terezija Mohorko iz Studencev, kjer je živel do 12. leta, ko je dovršil ljudsko šolo. Potem se je preživljal z delom pri raznih posestnikih v mariborski okolici, kjer je navadno pasel živino. Ko je odrasel, je bil zaposlen izmenoma kot delavec pri raznih industrijskih podjetjih in je služil za hlapca pri raznih posestnikih. Skoro ves čas je preživel v mariborski okolici, kratak čas se je mudil tudi v Zagrebu.

Njegova zločinstva so se začela l. 1923. Takrat je prišel v ječo zaradi tatvine. Zaradi istega prestopka je bil do l. 1928. kaznovan še petkrat. Vse te tatvine so bile težkega značaja. Njim primerne so bile tudi kazni. Zadnja kazen je presedel od 8. avgusta

in tvorilo. Pred vsem pa je vsako navadno in državno gospodarstvo samo skupna svota malih in velikih zasebnih gospodarstev. Če se porušijo ta, se poruši tudi ono — in obratno. Skoraj noben sloj ni tako tesno vezan na usodo države, kateri pripada, kakor je gospodarski. Že iz tega je dovolj jasno razvidno, da bo vsak pameten gospodarski človek dne 8. novembra storil svojo dolžnost in po svoji skromni moči pomagati naši Jugoslaviji do premestitve vseh gospodarskih kriz in težav sedanjosti.

1928 do 6. avgusta 1929 v moški kaznišnici v Mariboru. Potem so ga izročili vojaškemu poveljstvu, da bi odslužil kaderski rok. Uvrstili so ga v neboračko četo v Ljubljani, odkoder pa je že čez mesec dni pobegnil.

Niz velikih zločinov

Kot vojaški begunec je prišel Mohorko k posestniku Kohlbergerju na Šobru, kjer se je izdajal za Jurija Pliberška. Tam je napravil načrt za razbojniški napad pri Devici Mariji v Pušavi. Napad pa se ni posrečil, zato je pobegnil. Skrival se je pri Antonu Breitenobnerju v Studencih, potem pa je odšel v Limbuš, kjer je služil do marca 1930 pri Šumandlovih pod imenom Jurija Pliberška. Zaradi nekaterih tatvin v okolici so postali orožniki nanj pozorni, vendar je to zavohal in pravečasno izginil.

Pozneje je Mohorko prekoračil državno mejo in se vrnil v Jugoslavijo. Skrival se je deloma v Limbušu, kjer se je preživljal z nakradenim denarjem. Letos proti koncu marca so mu sredstva pošla. Tedaj se je odločil za razbojništvo na Jelovcu.

Napad pri Sv. Lovrencu in v Šobru

24. septembra 1929 sta se vračala posestnika Jakob Črešnik in Jakob Vicman z mariborskega sejma, kjer sta bila prodala štiri vole in iztržila 25.000 Din. Prispela sta v St. Lovrenc na Pohorju ob 19.30 zvečer in ko sta prišla do takozvanih »Vrat«, sta ju naskočila dva neznanca, ki sta pri-

Volitve in gospodarski sloji

Vsako reelno gospodarstvo je nujno odvisno od urejenih razmer. Čimboli so splošne razmere stabilne in zdrave, tembolj se more nemoteno razvijati trgovina, industrija, obrt itd. V dobi splošne negotovosti, posebno še valutne nestalnosti, je otežkočena ali celo popolnoma onemogočena vsaka kalkulacija, ki je najtrdnjša podlaga vsemu gospodarstvu. Generacija gospodarstvenikov, ki je preživela svetovno vojno in negotova leta, ki so ji sledila, se tega dovolj jasno zaveda in si gotovo ne bi želela preživeti znova vsega tistega, kar je že doživela. Prav zato bo pa tudi najprej in najbolj razumela, kako nujno nam je potreben notranji mir in red.

Jugoslovani smo v sedanjih splošnih gospodarskih zmedah, ki je bridko zadela večino evropskih držav in narodov, ostali razmeroma trdni in čvrsti. Naša valuta se ni omajala in srečno smo rešili tudi celo vrsto drugih perečih gospodarskih vprašanj, tako, da smemo zatrdno upati, da nas tudi v bližnji bodočnosti ne more tako hitro presenetiti kaka večja katastrofa. Vse to smo pa dosegli s stabilno vlado, ki jo je postavil na vodstvo države 6. januar, z vlado, ki je z jekleno odločnostjo in energijo likvidirala prejšnje desolatno strankarsko stanje, potisnila v ozadje rušilce miru in reda, dala nam enotne in moderne zakone ter nas sploh privedla do treznega in edino pravih državnega programa.

In dne 8. novembra bo ta vlada stopila pred jugoslovanski narod, pred vse njegove sloje in tudi pred gospodarske, da ji izreče svoje zaupanje ter jo zunanje podkrepijo za nadaljno delo. Prepričani smo zato, da bodo vsi naši gospodarstveniki soglasno pokazali svojo visoko zrelost, zavedajoč se, kam pi nas v gospodarskem oziru mogla privedi vrnitev v nekdanje strankarske, verske in plemenske boje. Poslovni človek je vajen računati z realnimi dejstvi in nujnimi potrebami; samo tisti, ki ne more ničesar izgubiti, se lahko spuščajo v dvomljive in rizikantne akcije.

Zato bo vsakdo, ki zna računati, odločno odklonil snubljenje subverzivnih elementov, ki bi želeli videti tudi Jugoslavijo v političnih, socialnih in gospodarskih krčah, kakršni vznemirjajo že celo vrsto drugih držav. Slovenske gospodarske sloje smo vedno visoko cenili in tudi po vsej državi in izven nje so uživali sloves reelnih trgovcev, industrialcev in obrtnikov. V dvomljive spekulacije se slovenski gospodarski človek ni spuščal; izlema so bile le redke. In če se ni spuščal v gospodarske spekulacije, se bo še manj v politične. Časi, ki jih preživljamo, so silno resni in na nas je, ali se bomo izkazali z zadostno uvidevnostjo, treznostjo in hladnokrvnostjo ali ne.

Mimo vsega tega se pa moramo tudi zavedati, da so država državljani; da to ni morda kakšna imaginarna, ampak realna stavba. Zato država tudi ne more biti dobra če niso dobri državljani, ki

Predsedniki volilnih odborov

Državni odbor za volitve je imenoval predsednike volilnih odborov za vso kraljevino. V dravski banovini so imenovani kakor sledi, za

Mariborski lev breg: 1. volišče: Mravljak Ivan, prof.; 2. volišče: dr. Heric Matko, prof.; 3. volišče: Schaub Adolf, prof.; 4. volišče: Juhart Fran, sodnik; 5. volišče: dr. Strmšek Pavel, prof. 6. volišče: Ašič Ivan, notar; 7. volišče: Robnik Ivan, učitelj; 8. volišče: Kadunc Franc, ravn. drž. žen. učiteljska; 9. volišče: Šilih Gustav, prof.; 10. volišče: Rauter Mirko, vadniški učitelj; 11. volišče: dr. Šnuderl Maks, odvetnik.

Maribor, desni breg: Volišče Poljčane: Kranjc Alojz, šol. upravitelj; volišče: Sl. Bistrica: Pajnič Miloš, šol. upravitelj; volišče: Št. Lovrenc na Pohorju: Lavrič Stanko, šol. upravitelj; volišče: Studenci I: Hren Anton, šol. upravitelj; volišče: Studenci II: Tušek Franc, šol. upravitelj. **Ptuj:** Volišče I: dr. Senčar Matej, odvetnik. Volišče II: dr. Komljanec Josip, ravnatelj.

Dolnja Lendava: Volišče Dr. Lendava: Šilih Stanko, mag. pharm.

Konjice: Volišče I: Mihelič G., starešina okr. sodišča. Volišče II: dr. Prus Ant., odvetnik.

Ljutomer: Volišče Gornja Radgona: Burja Rihard, učitelj. Volišče Ljutomer: Lubej Franc, učitelj.

Murska Sobota: Volišče I: Križan Ferdo, notar. Volišče II: dr. Vesnič Slavko, odvetnik.

Dravograd: Kuraš Ivan, šoli uprav.

Prevalje: Dr. Senčar Dušan, notar.

Slovenigradec: Volišče Slovenigradec: dr. Rasto, notar. Volišče Velenje: Stopar Vinko, šol. upravitelj. Volišče Velenje II: Kurnik Anton, šef. rač. drž. rudnika.

Smarjeta ob Pesnici

Vabilu šmarjetskega Sokola in tamkajšnjih narodnjakov se je v nedeljo odzvalo nenavadno mnogo Mariborčanov, tudi izvrstna godba iz Košakov se je pripeljala in nekaj pevcev in članov tamošnjega Sokola, ki so pred gosti in domačini z veliko vneto odigrali partijo odbojke. Z veseljem in vneto je proizvajala nežna mladina telovadne in deklamatorične točke. Navdušeno je popeval domači pevski zbor, ki zna ceniti ogromno delo šmarjetskega učitelstva, zlasti še trud gosp. Vaude, ki že dolga leta nesebično orje ledino v šmarjetskem okolišju. On poje, govori, piše, vabi, slika, telovadi, skratka je vzor delavnega in neumornega narodnega budnika na deželi. Te vrstice pišemo v spodbudo stoterim drugim, ki se dolgočasijo na deželi in ne znajo kje in kako bi ubili dolg čas. Slabšega terena kot ga obdeluje Vauda menda ni nikjer in vendar jih je malo, ki se lahko postavijo njemu ob bok, češ: to je naše delo, narod se vzbuja.

Koncert učiteljskihnikov

v soboto zvečer v dvorani Narodnega doma v prid Podpornemu društvu za uboge dijake na drž. moškem učiteljskem je uspel navzlic slabi udeležbi moralno izredno lepo. G. prof. Pahor je zbral v močan orkester in še daleko močnejši pevski zbor mladino, ki se zaveda svojega visokega bodočega poslanstva tudi na polju glasbene in pevске umetnosti. Tako orkester kakor pevski zbor sta nam s skrbno izbranim, veštno pripravljenim in z močno preciznostjo ter znatno umetniško višino podanim programom nudila izreden užitek. G. prof. Pahor sam je energičen in temperamenten dirigent. Program je bil prav srečno izbran, nudi divji v pevskem pogledu zaokrožene celote naše patrijotsko-nacionalne, naše lirsko-epične glasbe in končno narodne pesmi. G. prof. Pahor, ki je v prireditvi vložil mnogo svoje energije, je bil poklonjen lep lovorjev venec in šopek. Z veseljem doznamo, da je v kljub slabemu obisku materialni uspeh prireditve v dobrodelni namen vendarle zadovoljiv. Samo bi želeli, da bi si takšne lepe prireditve naše mladine ogledali zlasti tisti nergači, ki ob vsaki priliki znajo samo godrnjati, da se naša mladina ne posveča ničemu drugemu ko samo sportu. Sobotna prireditev je dokazala ravno nasprotno.

Mariborski in dneoni drobiž

Praktični učiteljski izpiti.

Praktični učiteljski izpiti po novih predpisih so se vršili na drž. moškem učiteljskem v Mariboru od 5.—11. okt. t. l. pod predsedstvom ravn. dr. Potočnika. Izpit so napravili učitelji-pripravniki: Bevc Maks, Debenak Andrej, Ferjan Milan, Grubešnik Fran, Hudales Zoran, Jandl Fran, Kajč Milan, Kotnik Fran, Krevh, Viktor, Lovrec Fran, Mihelič Vilko, Prah Karel, Sreš Martin in Šerona Vinko.

Pošne vrednostne pošiljke iz Avstrije v inozemstvo ustavljene.

Od 12. oktobra do preklica je v avstrijskem poštnem prometu z inozemstvom ustavljen promet s pisemskimi povzetki, priporočenimi pisemskimi pošilkami, vrednostnimi pismi, vrednostnimi škatljami in poštними nalogi.

Poštna hranilnica v septembru.

Vsota vlog pri poštni hranilnici je v septembru narasla za 2 milijona Din. — Pristopilo je 3272 novih vlagateljev, tako da štejejo vlagatelji zdaj 169.991 oseb. Stanje vlog je znašalo konec septembra 702.937.292,11 Din. Skupno število vlog pri poštni hranilnici doseže zdaj že 1 milijardo Din.

Poroka.

Poročila sta se ravnatelj mariborske pšinske zadruge g. Snaj Anton in gđ. Veronika Pleteršnik. Bilo srečno!

Poročila sta se v Mariboru Pezdirec Hugo, kontrolor mer, in Planer Angela, sodna uradnica, oba v Mariboru. Čestitam.

Gradbeno gibanje v Mariboru.

Poslopje OUZD bo v kratkem dovršeno. Dela na palači Hranilnice dravske banovine gredo h koncu. Palača usnjarskega industrijca Berga lepo napreduje; dvignila se je že do I. nadstropja. Pred dnevi so sprejele stanovalce tudi tri trinadstropne hiše v Strossmajerjevi, Orožnovi in Gospejni ulici.

Spremembe v hišni posesti.

G. Terezija Leskova je kupila hišo Ivana Uršiča v ulici Viktorja Parme za 125.000 Din. Hišo Rozalije Reisman v Vojašniški ul. 6 je kupil trgovec Joško Lipša za 92.500 Din.

Martin Cvilak †.

V Jarenini je umrl v soboto zvečer po daljšem težkem bolehanju tamošnji posestnik in gostilničar Martin Cvilak, star komaj 36 let. Cvilak je bil odločno naroden mož, dober in podjeten gospodar. — Bodi mu ohranjen med nami prijazen spomin!

Heimwehski vodja dr. Pfrimer

se še vedno greje ob lepih sončnih dneh našega Merana. Čujemo, da izjavlja, da mu v Avstriji ne bo več obstanka, in zdi se, da misli na preselitev v Nemčijo. Tekom prihodnjih dni namerava potovati preko Italije v Monakovo, odkoder se bo še za nekaj časa zopet vrnil v Maribor. Ljudje, ki so ga zadnje čase videli, pripovedujejo, da si pusti mož rasti brado in brke.

Dravinska podružnica SPD

v Sl. Konjicah je sklenila postaviti v boljšo orientacijo zimskih sportnikov nove markacijske table na Pohorju. Naprave bodo tolnačile križišča in odcepke potov v okolici Planja. Rogle in na Planini. Koča na Pesku se razširi in bo razpolagala v bodoče s 50 ležišči.

Najobilnejša Mariborčanka umrla.

Na Pobrežju je umrla te dni 64 letna Marija Simonič. Tehtala je 160 kg. Bila je najdebelejša ženska v Mariboru in menda sploh v celi državi.

Za 35.000.000 Din javnih zgradb

bodo postavili prihodnje leto v Mariboru. Poleg tega pa bodo gradili zasebniki in podjetja še druge hiše, ki niso vračunane v tej vsoti.

Umrli

so v Mariboru: Marija Munda, zasebnica, 68 let; Katarina Poljšak, zasebnica, 82 let; Marija Horvat, zasebnica, 53 let; Alojzij Lešnik, upravitelj posestev v po. 50 let; Josip Stadler, delavec, 27 let; Terezija Rojko, soproga železničarja, 32 let; Marija Simonič, gostilničarka, 64 let; Martin Cvilak, posestnik in gostilničar, 36 let.

Naši mariborski rotarijci

se udeležijo v večjem številu sestanka rotarijcev v Sarajevu od 16. do 19. tm.

80letnica vlad. svetnika Emilijana Lileka.

V četrtek, 15. oktobra t. l. bo obhajal profesor v pokoju, predsednik celjske ljudske univerze, neumorni predavatelj, odbornik ravnateljstva Celjske posojilnice, častni član šahovskega kluba, g. Emilijan Lilek 80letnico. Jubilar je eden najbolj popularnih gospodov v Celju. Posebne zasluge si je stekel kot izborni zgodovinar-učenjaki s politično važnimi spisi. Njegovo literarno delovanje je zelo obširno. Samo za Nemce, oziroma proti njim spisane zgodovinske razprave obsegajo 960 tiskanih strani. Vseh znanih stvrenih del pa ima 48. Z njimi si je pridobil velike zasluge ne le za Jugoslavijo, temveč tudi za češkoslovaško državo. Kot mecen je žrtvoval velike svote. Julija t. l. je poklonil kulturnemu društvu »Prosveta« 20.000 Din, in imel vedno odprte roke in odprto srce, kjer je le mogel. Odlikovan je bil z naslovom vladni svetnik in z redom sv. Save IV. razreda. V srcih učencev in slovenskega naroda je jubilarcu zagotovljena trajna hvaležnost.

Tombola v Hotinji vasi.

Včeraj se je vršila v Hotinji vasi tombola Streljačke družine, ki je bila jako dobro obiskana. Prvo tombolo, moško kolo, je dobil Štangler Ljudevit iz Hotinje vasi, drugo tombolo žensko kolo, je dobila Pakič Neža iz Skok, tretjo tombolo, moško kolo, je dobil kmečki sin Vogrinč Adolf iz Hotinje vasi, četrto tombolo, žensko kolo, je dobila Karolina Skibis iz Zg. Polskave. Bonat podpredsed., Mešovšek, šolski upravitelj, se je na koncu tombole občinstvu zahvalil za veliko udeležbo.

Otvoritev streljišča v Št. Rupertu.

Včeraj je otvorila Streljačka družina v Sv. Rupertu v Slov. gor. svoje streljišče. Otvoritvi streljišča je prisostvoval brat oblastni predsednik polkovnik Božidar Putnikovič, ki je navzočim strelcem v izbranih besedah izrazil veselje, da so se tudi oni oklenili s tako veliko ljubeznijo tega viteškega sporta. Med sviranjem godbe je oddal oblastni predsednik B. Putnikovič prve strele. Omeniti moramo, da je otvoritvi prisostvoval tudi starosta Sokola brat dr. Gorišek s šentlennarškim Sokolom. Želimo Savezni streljaški družini v Sv. Rupertu v Sl. gor. obilo uspeha!

Spominsko predavanje o Levstiku

priredi Zgodovinsko društvo v Mariboru skupno z Ljudsko univerzo v nedeljo, 18. okt. ob 10. dopoldne. O življenju in delu Franca Levstika bo predaval izborni poznavalec Levstika, slovenjgoriški rojak prof. dr. Anton Slodnjak.

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek 16. oktobra nas čaka posebna zanimivost. Dunajsko pisateljico gđ. Freyler je zainteresiralo, da bi spoznala življenje velikega zverinjaka in cirkusa izza kulis. Izbrala si je enega največjih — Hagenbecka, ki je posebno znamenit radi svojega edinstvenega zverinjaka. Po tovala je z njim več mesecev po Norveškem, da bi točneje spoznala življenje tega cirkuskega naročnika, ki potuje prav po cigansko od mesta do mesta, od dežele do dežele. Hotela je videti, kako dosežejo artisti svoje presenetljive produkcije in vrstolomne umetnosti in krotitelji svoje čudovite rezultate na polju druzre najrazličnejših divjih živali. A kot pisateljica jo je najbolj zanimalo vprašanje: kakšno zasebno življenje vede pač ta lahkoživi naročnik? O vsem tem bo pripovedovala prihodnji petek s pomočjo mnogih skriptičnih slik gđ. Freyler. Predprodaja vstopnic od srede dalje pri ge. Brišnik in g. Höferju.

Izlet v Trbovlje

pripravila Ljudska univerza za nedeljo 25. oktobra v svrhu ogleda našega največjega premogokopa. Ogled se vrši pod vodstvom strokovnjaka. Odhod z vlakom iz Maribora ob 9.10, vrnitev ob 22.22. Polovična vožnja! Pismene prijave s priključeno kavcijo za vožnjo 40 Din je poslati na naslov »Ljudska univerza, Maribor, Krekova ulica št. 18 I nadst.«, najpozneje do 16. t. m.

Šumandi na svobodi.

Posestnik Šumandi iz Limbuša, ki je bil aretiran zaradi suma, da je bil soudeležen pri Mohorkovem umoru Fingusta, je izpuščen na svobodo. Državno pravdnštvo je ustavilo proti njemu postopanje ker se je uverilo, da je nedolžen.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 12. oktobra. Zaprt. Torek, 13. oktobra ob 20. uri »Zemlja smehljaja«. Premijera. Sreda, 14. oktobra. Zaprt. Četrtek, 15. oktobra ob 20. uri »Slaba vest« ab B. Petek, 16. oktobra. Zaprt. Prva operetna predstava letos bo v torek, 13. t. m. ob 20. uri. Vprizori se Leharjeva opereta v treh dejanjih »Zemlja smehljaja«.

25 let službe

obhaja te dni tehnični ravnatelj tvornice za dušik v Rušah g. ing. Mader. Jubilar je zaradi svoje korektnosti splošno priljubljen.

Orkester Kraljeve garde,

ki je ravnokar na turneji po vseh večjih mestih naše države, bo koncertiral v Mariboru v soboto, 17. t. m. v veliki dvorani Uniona.

Prepir in pretep

je nastal med delom na Aleksandrovi cesti med delavcema Rumpelom in L. Novakom. Pri tem je Rumpel vsekaj Novaka z lopato po glavi in ga tako težko poškodoval, da so Novaka morali spraviti v bolnico.

Beg z bolnice.

Z dermatološkega oddelka tukajšnje splošne bolnice so včeraj zjutraj pobegnile tri tamošnje pacientke, 28letna Neža P., 23letna Ljudmila Ž. in neka Marija H. Odkurile so jo kar v bolniških srajcah in plaščih, s seboj pa so vzele tudi več parov čevljev svojih sopacientk.

V splošni bolnici

je bilo včeraj 11. tm. 375 bolnikov, na infekcijskem oddelku pa 25.

Dražbeni oklic.

Pri okr. sodišču v Prevaljah bo 17. novembra dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Vič vl. št. 2. Cenilna vrednost Din 395.933,30, najmanjši ponudek 263.956 Din, varščina 39.594 Din.

Sledeče v upravi »Jutra« in »Večernika« Maribor, Aleksandrova c. 13 kupljene srečke so bile izžrebane: št. 96.606 je zadel Din 2000.—, št. 9.717, 9743, 33.754 35.351, 38.129, 38.150, 42.951, 42.958, 42.977, 38.134, 38.145, 53.804 69.420, 96.610, 96.617, 96.619 in 78.008 pa po Din 500.— Na razpolago je še nekaj neizžrebanih srečk!

Tečaj za esperanto.

Esperantsko društvo v Mariboru priredi letos zopet tečaj za mednarodni pomožni jezik. Vršil se bo v deklški meščanski šoli v Cankarjevi ulici in bo trajal 4 mesece. Vpisnina 30 Din, mesečna šolnina 10 Din. Kdor se hoče udeležiti, naj se javi na prvem sestanku v četrtek 15. oktobra ob 19. uri v omenjeni šoli. Vhod iz Razlagove ulice.

Ponedeljek

Torek

kabaretna večera

Velika

Il. varno

Drobiž iz Poljčan

Osebnosti. Premeščen je bil po službeni potrebi s poljčanske pošte na pošto v Zidanj most poštni uradnik gosp. Slavko Brus, G. uradnika, ki je že nastopil svojo novo službo, bo poštno o-sobje, ki je pri nas sila obremenjena z delom, težko pogrešilo. Želimo mu na novem mestu čim prijetnejše bivanje, pošt-na uprava pa na odšlo moč čimprej nadomesti z novo, kajti dosedajšnje o-sobje težko zmaguje posle uradnih ur. — Dobili smo t. dni tudi novega organista g. Marka Zlenderja, prišel je k nam iz Ruš. Tudi on dobrodošel!

Zlato jesensko vreme v zadnjih dneh bo znatno pripomoglo k olajšanju gospodarske krize. Vinogradniku je omogočilo, da je spravil grozdje, ki je do kraja dozorelo, zdravo pod stiskalnico. Vidno bo pozneje možno pridobilo na kakovosti. Pa tudi otavič, (tretja ali četrta košnja), ki ga je pri nas skoro vsako leto vzela povodenj, so vsi prav suho spravili pod streho, tako da so prav vsi zadovoljni. Pa tudi ogromno število jabolk se je lepih in zdravih spravilo v denar.

Mariborska razstava

Ena najpomembnejših in najzanimivejših razstav, ki jih je doživela naša poddravska prestolnica, je Mariborska razstava, ki je bila otvorjena 8. t. m. v bivši Park-kavarni. Razstava mesta je velepomemben dogodek v zgodovini našega kulturnega življenja. Kajti v njej so se združile prvič mestna občina in skoraj vse naše kulturne institucije, da pokažejo v enotni sliki sadove svojega delovanja. V prvi vrsti gre za sluzga — poleg mestni občini — študijski knjižnici, pokrajinskemu arhivu ter Muzejskemu in Zgodovinskemu društvu, ki imajo v kulturnem življenju našega mesta vodilno vlogo. Mnogo dragocenega gradiva so dali na razpolago razne šole, agilna ljudska univerza, gledališče, tujsko-prometna zveza, slovensko žensko društvo, opeševalno društvo itd. Znatne zasluge so si pridobili slednjič tudi posamezniki kakor g. general Maister, prof. Gvajc, prof. Kosl. dr. Vse priznanje zasluži g. prof. Baš, ki je s pomočjo g. Klemenčiča vodil vsa dela. Tako nudi »Mariborska razstava« pestro, pa pregledno sliko nekdanjega in sedanjega Maribora in njegove krasne okolice.

Opisati vse zanimivosti, ki jih vidiš, je nemogoče. Saj obsega razstava celo vrsto modelov, dioram, slik, fotografij, tabel, skic, zgodovinskih in umetniških spomenikov, tehniških izumov, okrasov in slednjič knjig, brošur, letakov in rokopišev, ki se nanašajo na preteklost in sedanjost našega mesta in okolice. Mogoče je podati le splošno sliko in utise, ki jih nudi ta za naše razmere veličastna prireditel.

Vhod v razstavní paviljon kráše mestni grb, trobojnice in zelenje. Razstava je nameščena deloma v glavnem traktu, deloma v stranskih prostorih. Arhitekturno dokazuje umetniški okus prirediteljev. Ugodno vplivajo skupine zelenja in smotrna razvrstitev objektov. Predvsem zanimajo obiskovalca številni modeli, ki kažejo v zmanjšanem merilu naše mesto, posamezne zgradbe in poslopja in okolice. Tu vidiš n. pr. kakor iz ptičje perspektive naš Maribor s svojimi hišami, palačami, cerkvami, ulicami, trgi in parki. Kakor srebrni pas se vije v sredi mogočna Drava. Na severu pa obkružajo mesto Piramida, Kalyarija in drugi grički obrasli z gozdom in vinogradi. Tam zopet vidiš mariborski Lido sredi otoka Drave. Socijalno skrb mestne občine dokazuje model delavske kolonije z malimi hišicami in prijaznimi nasadi. Učinkovita je diorama počitniškega doma kraljice Marije pri Sv. Martinu na Ponorju, kjer najde naša mladina v času počitnic zdravje in oddih. — Številne slike in fotografije kažejo najvažnejše zgradbe našega mesta, nekdanj in sedaj. Posebno zanimiv je stari Maribor. Tu vidiš, kakšno je bilo mesto okoli l. 1680, ko so ga še obdajale utrdbe in stolpi. Saj je v teh časih še vedno prihajal krvoločni Turčin plenit in morit v naše kraje. Poleg te slike vidiš naš grad — to zgodovinsko in umetniško najpomembnejšo stavbo mesta — v času, ko so ga obdajali še na vseh štirih vogalih stolpi. V bližini je grad »Ober Marchburg« na vrhu Piramide, tam, kjer stoji sedaj kapelica, zidana iz grajskih ruševin. Umetniško silno učinkujoč je naš Glavni trg s svojim pestrim življenjem ob tržnih dneh. V razstavi ga vidiš, kakor je izgledal pred kakimi 50 leti, ko je bil novi del trga še popolnoma zazidan. Zanimive so male in priproste hiše, kjer so živeli naši predniki pred 100 leti. Med temi se nahaja zadnja pristno kmečka s slamo krita hiša, ki je stala skoraj sredi mesta na vogalu sedanje Slovenske in Gledališke ulice. Mariborski židje — židovski ime Marpurgo spominja še sedaj na te čase — so imeli kakor v vseh mestih tudi pri nas svoj ghetó. Deloma se je ohranil značaj te četrti še do današnjih dni. V razstavi ga vidiš v prvotni obliki. Tu je tudi kamen s hebrejskim napisom iz nekdanje sinagoge. Posebno zanimiva pa je skupina slik »Stari Maribor«, delo naših slikarjev prof. Gvajca in Kosa. Umetnika sta razstavila tudi pokrajinske slike iz vedrih, poezij polnih Slovenskih Goric in iz temnega, resnega Pohorja. Žezlo in meč nekdanjih mestnih sodnikov te spominjata na čase, ko je imel Maribor še lastno kravno sodstvo. Kdo ve, kolikokrat sta bila ta dva simbola sodne oblasti priči smrtnih

obsodb na grmadi, z mečem ali na vesalnih? Cehovske škrinje in vrči spominjajo na davne patrijarhalne čase, ko so bili rokodelci združeni v posameznih organizacijah z raznimi privilegiji. Globoki verski čut teh časov je ustvaril nebroj cerkvenih spomenikov. V razstavi vidiš baročni (leseni) kip sv. Katarine, eden najlepših zgodovinskih spomenikov naše zemlje. Izredno zanimivo je gradivo, ki sta ga dala na razpolago študijska knjižnica in pokrajinski arhiv. Tudi vidiš skoraj vse — posebno slovenske — knjige, ki so izšle (od konca 18. st.) v našem mestu. Franc Ferinc je bil naš prvi knjigotrtec, Franc Schütz pa naš prvi tiskar. Njihova portreta sta v razstavi.

Če te zanima zgodovina mariborskih časopisov, vidiš tu eksemplarje prednikov današnje »Mariborer Zeitung«, »Tagessbote für Untersteiermark« in »Süddeutsche Post«, nadalje leposlovni list »Zoro«, list »Lipico«, ki so ga izdajali pod uredništvom Avg. Stegenška naši bogoslovci itd. Zastopani so tudi listi in časopisi, ki izhajajo še sedaj, predvsem naše edino znanstveno glasilo »Časopis za zgodovino in narodopisje«, silno zanimivi so rokopiši naših velikih mož Božiča, Raiča, Davorina Trstenjaka, dra Jos. Vošnjaka, Jos. Ulage, dra K. Glaserja, Ant. Bezenška, dra P. Turnerja, dra M. Murka i. dr. — Dobo preobrata in osvobojenja kličejo v spomin številni razgledi župana dra Schmidederja, generala Maistra i. dr. izza burnih novembrskih dni leta 1918, kakor tudi dopisni kip osvoboditelja Maribora in slike članov Narodnega Sveta.

Sedanji Maribor predločuje predvsem gradivo, ki so ga dale na razpolago mestna občina in razne šole. Tu vidiš razvoj higijene, avtobusnega prometa, požarne brambe, plinarne, pogrebnega zavoda, ljudskih in srednjih šol, realne in humanistične gimnazije, ženskega in moškega učiteljskega, trg. akademije i. dr. tekom zadnjih desetletij. Obisk gledališča in predavanj na ljudski univerzi kažejo statistične tabele. Vidiš pa tudi napredek športa, lovskega društva itd.

Skratka: Mariborska razstava nudi vsakemu obilo pouka in razvedrila. V njej vidiš preteklost in sedanost, srečne in žalostne dni, boje in zmage našega mesta. Zato ne zamudi izredne prilike, da spoznaš naš Maribor in — obišči razstavo! Dr. V. T.

Otvoritev sadne razstave v Ptuj

V nedeljo dopoldne ob 10. uri je bila v Ptujju otvorjena prva banovinska sadna razstava, ki so se je udeležili sadjarji in njih zadrage iz vse države. Pokroviteljstvo nad razstavo, ki je nameščena v Društvenem domu, je prevzel ban dravske banovine g. dr. Marušič. Z njim sta se pripeljala v Ptuj tudi slovenska ministarica gg. dr. Kramar in Pucelj, ki sta imela ta dan v Ptujju kandidacijsko konferenco. Oba ministra sta povdarjala, da je udeležba pri volitvah 8. novembra absolutno potrebna. Dr. Kramar je dejal: V zadnjih dneh so mnogi duhovniki, pripadniki bivše SLS, odkrito izjavili, da smatrajo za zločin odvrčati Slovence od pozitivnega sodelovanja v državni politiki. Nova državna politika ne pozna nobenega neprijateljstva ali sovraštva do tega ali onega stanu ali plemena. Zasnovana je na globokem spoštovanju krščanskih čuvstev in ne pozna borbe proti nobeni veroizpovedi, cerkvi ali duhovščini. Govornik je zaključil z besedami: Vsi za narodno in državno, a s tem tudi za slovensko politiko! Ob 12. uri je bil v Narodnem banketu, ob 15. so zborovali sadjarji in Sadjarsko društvo za Slovenijo pod vodstvom g. Humeka, G. ing. Skubic in Priol sta pri tem referirala o dopolnitvi sadnega izbora za vso banovino ter o položaju letošnje sadne trgovine. Sadjarjem se je priporočalo, naj neprodano sadje skrbno shranijo, ker se bo dalo pozneje boljše vnovčiti kakor sedaj. Sadne razstave sta se udeležila poleg mnogih drugih odličnih gostov tudi mariborski podžupan dr. Lipold in zaslužni predsed. Vinarskega in sadjarskega društva za dravsko banovino g. Lovro Petovar.

Tekmovanje za nogometno prvenstvo Dravske banovine

Razočaranje na igrišču ISSK Maribor.

Železničarji premagajo favorita.

SK Železničar : ISSK Maribor 3:1 (1:1)

Včerašnja prvenstvena tekma je prinesla senzacijo, kakršne gotovo ni nihče pričakoval. ISSK Maribor je podlegel Železničarjem in s tem izgubil dve točki in kar je še večji udarec — skoro gotovo tudi naslov prvaka.

SK Železničar: Mahajnc, Wagner, Konrad, Antoličič, Frangeš, Ronjak, Bačnik, Pezdíček I, Pezdíček II, Paulin, Konrad.

ISSK Maribor: Koren, Bertonec I, Savo, Ketiš, Kirbiš, Priveršek, Miro, Bertonec II, Hreščak, Terglec, Zemljič.

Ugodno je iznenadil Železničar in je izid popolnoma zaslužil. Izvrstna je bila ožja obramba z dobrim vratarjem na čelu, ki je držal par neverjetno lepih strelkov. V krilski vrsti je briljiral Frangeš, brezdvomno najboljši igralec na polju. Jako dober je bil tudi Ronjak, ki je bil kot desni krilec ne le sijajna opora moštvu, temveč tudi izvrsten v dodajanju ter je večkrat skupno z zvezo Pezdíčkom II ogromno koristil v ofenzivi. Napad se je izkazal jako prodornega, kar je brez dvoma pripisovati Pezdíčku I, ki je tudi dosegel vse tri gole za Železničarja. Glavna odlika moštva je bila velika požrtvovalnost in silna volja do zmage. V vsakem drobcu igre se je moglo opaziti stopnjevano hotenje po toliko zaželenem uspehu, a sam potek igre je vsa ta prizadevanja naravnost pospeševal. Železničar je otvoril score po lepem zgoditku v sredini prvega polčasa. Vse dotlej se je odigrala borba v znamenju stremljenja po tem začetnem zgoditku. Potem pa je sledila ogorčena borba za izenačenje, odnosno za držanje pridobljene pozicije; ves čas pa je bila igra napeta, razburljiva, z menjaočimi se niansami ob naglem, trenutnem prehajanju s polja v polje. Železničar je dosegel zmago z rezultatom 3:1, ki bi ob drugačnih okolnostih utegnil zgovorno pričati o nadmočnosti zmagovitega moštva. Vendar je treba povdariti, da tekma za ISSK Maribor ni bila izgubljena prav do zadnjih minut drugega polčasa. Narobe, prevladal je splošen vtis, da bodo skrajni naporí beločrni vsak čas kronani z uspehom, ki bi vkljub vsem nagajivostim sreče in usode dal besedo pravici, ki so jo dogodki sami terjali.

Po vsem tem se ne da reči, da bi bili Železničarji moštvo, beločrni pa povsem nadmočno. Glavno bitko so odločili krilci. Železničarji so imeli boljše, so torej zmagači. V moštvu ISSK Maribora je bilo precej raznolikosti. Tako so bile dokaj slabe točke: Zemljič, prešibak za težje tekme, Miro, ki je bil mnogo prepočasen, in deloma Terglec, ki se je sicer mnogo trudil, toda ni mogel povsem izpolniti vrželi. V halfih ni funkcioniralo kot bi bilo treba: razdiralna igra dobra, podpora napadu pomanjkljiva. Ketiš je bil nemogoč, Priveršek pa se je spuščal v preostro igro. On je izrazil napadalec in se zelo čudimo, zakaj se ravno v prvenstvenih tekmah napravijo takšni eksperimenti. Ožja obramba je bila še najboljša formacija. Koren v голу je branil kar se je pač dalo, na dobljenih golov ga ne zadene krivda. Kakor rečeno, je bila v glavnem kriva porazu krilska vrsta. V notranjem triju ima moštvo močnejše orožje nego v krilih, ki se proti defenzivni igri nasprotnih halfov niste mogli posebno uveljaviti. Toda vkljub vsemu si je napad izdelal nekaj krasnih položajev, ki bi bili lahko bistveno vplivali na sam rezultat, če bi ne bilo omenjenih napak.

Vse v vsem, tekmo so zgubili oni, ki so dočeli postavu moštva.

Sodil je g. Mikulišič iz Zagreba odločno.

V predtekmi je rezerva Železničarjev v prvenstveni tekmi porazila rezervo Maribora s 3:1 (1:0). Sodil je g. Nemec.

Dopoldne pa je na Rapidovem igrišču zmagala mladina SK Železničarja nad mladino SK Rapida v razmerju 4:2 (2:1). Sodil je g. Podpečan.

Ostale nogometne tekme.

Ljubljana. Utrija:Svoboda 4:1 (1:1).

Lep uspeh mariborskih kolesarjev v Ljubljani.

O priliki 10letnega jubileja kolesarske sekcije ASK Primorja so se včeraj vršile v Ljubljani kolesarske dirke. Startalo je preko 40 odličnih dirkačev, članov 10 kolesarskih klubov. V glavni dirki (10 krogov) je zmagal Štefan Rozman (Perun) v času 7:28.4, drugi je bil tudi Mariborčan Bruno Faninger (Poštela). V dirki ciljev (12 krogov) je zmagal Bruno Faninger (Poštela) v času 8:39.8. V dirki v parih za prehodno darilo župana Ljubljane g. dr. Puca (20 krogov) je zmagal ASK Primorje. Na tretjem mestu se je plasirala Poštela v postavi Faninger, Florijančič.

Mednarodne motokolesarske dirke v Zagrebu.

Včeraj so se vršile v Zagrebu velike mednarodne dirke za prvenstvo države. Pri mednarodnih reprezentančnih tekmah je zmagal Anglež Scott Mitkie. Državno prvenstvo pa si je priboril v vseh kategorijah Ante Uroič.

Koncert Svetožarja Banovca

Ljudska univerza nam je pripravila, recimo, ameriški koncert opernega tenorista Svetožarja Banovca iz Ljubljane. Pravzaprav nam je hotel pripraviti koncert; v resnici ga je mogla nuditi samo prav majhnemu številu občinstva, ki ga niti ameriški program ni mogel zdraviti iz letargije. V našem mestu vlada pač že delj časa prava apatija za kulturne pojave. Vzroki so morda gospodarske narave, a to se mi zdi manj verjetno, ker za neumne filme, za pijačo in kabaret je še vedno dovolj denarja. Po večini pri nas ni razumevanja za naše delo in to je ravno žalostno. Neumesten je pa bil tudi dan prireditve, kajti ob petkih imajo vsa naša pevstva društva svoje neodložljive redne pevske vaje in pevci bi bili eventuelno mogli dati čeprav skromnejši kontingent posetnikov koncerta. Pevski koncertni dan za Ljudsko univerzo je vse kakor ponedeljek, ko skoraj nikjer ni pevske vaje. V ostalem pa, zakaj se Ljudska univerza imenuje »Ljudska«? Mar ne zato, da nudi ceneno izobrazbo ljudstvu, to je širšim plastem prebivalstva, torej manj premožnim? Zakaj pa potem one visoke cene? Sicer pa bržkone niso potrebne vse te rekriminacije, ker vemo, da znajo naši ljudje dobro polniti dvorane, če gre za nastop zamorcev, zguljenih kolkov in pevcev, ki drugi dan pojejo kabaretno v kavarni. Samo podcenjujmo svoje! Žalostna nam majka!

Banovec je — spričo praznote, ki mu je zevala v dvorani — dal, kakor je bolje znal in mogel. Njegov lirčni glas je mehak in prožen, mestoma se zna tudi dvigniti do manjših dramskih efektov in kakor vsem iz iste šole, tupatam uhaja kakšen ton skozi nos. Repertoar evropskih pesmi ni nudi nič posebnega razen Dvořákové »Ciganske pesmi«. Najlepše ležijo pevcu lahno-melodične skladbe lirčne narave in je moral n. pr. Flajšman-Kozinovo pesem »Metuljček« celo ponoviti, seveda tudi z razloga, ker je šla občinstvu najbolj v uho. Ameriški del programa, ki je dišal nekoliko salonsko in šlagerško (in ravno najbolj izrazito tako pesem »Indijanski ljubavni klic« je moral ponoviti, kar je tudi značilno za okus občinstva), je podal dobro, najboljša pa pesem »Cvetka na indijanskem grobu«. — Spremljal ga je mojstrsko na klavirju Niko Stritof, kapelnik ljubljanske opere.

Svetožar Banovec je simpatičen pevec, ki podaja marsikaj prav okusno. Želimo mu še mnogo napredka in uspeha, ki ga bo s poglobitvijo svojih študijev in ob večjem doživetju brezdvomno tudi dosegel.

Ivan Cankar v poljščini.

V Varšavi so izšle v poljskem prevodu novele Ivana Cankarja. Prevedla jih je žena našega znanega umetnostnega zgodovinarja dr. Vojeslava Moléta, prof. Molé pa je knjigi napisal informativen uvod.

Dr. O. Haunig.

Dva soseda

Povest iz preteklega stoletja.

In tako je nanoslo, da se je prikazala tudi Rozika v pivnici. Poznalo se ji je, da je z dežele doma. Bila je plaha, na različna vprašanja in šegave odgovore ni dala nobenega odgovora ali pa čisto kratkega. Vendar pa je znala prav dobro plesati in tako se je kmalu uživala v vrvenje tistega večera.

Tudi orožnik Hofer je plesal z njo in zapazili smo, da celo prav pogosto.

Ta večer je končal kaj veselo.

»No in dalje?« sili Kodrič v Drenovec.

»No in dalje si lahko sam misliš. Orožnik Hofer je postal od tega dne vsakdanji gost v tej gostilni, bi je izredno vesel ter prepeval, da smo se kar čudili. A za vzrok smo kmalu zvedeli. Vsedla se mu je Rozika v srce ter do cela prevzela njegovo mišljenje in ravnanje. No, in kaj bi na dolgo pravil. Oba sta bila mlada, oba lepe postave in ker je bil Hofer tudi vesele narave, da sta ga tudi gostilničarja imela rada, sta se oba seznanila ter vzplamtela v prvi goreči ljubezni.«

»Pa imaš dokaze za to?«, vzklikal ves razburjen Kodrič.

»O ti norček,« se zasmeje Drenovec, »ko pa smo videli, da sta se zdaj na tem voglu, zdaj v veži na skrivnem pomenkovala. Neko nedeljo popoldne sem ju celo srečal izven mesta. Bila sta malo v zadregi, toda povedal sem jima takoj, da ničesar ne izdam, saj Hoferja sem imel rad.«

»Tako, tako, tudi ti si jima dajal potuho, ni lepo od tebe,« se razsrdi Kodrič.

»Le tiho bodi, drugače ti ničesar ne povem, bržkone sem že tedaj vedel, da postane Rozika enkrat še tvoja nevesta, norček, zaljubljeni.«

»Teda pa govori dalje,« pravi Kodrič bolj miren.

»Naši sestanki so bili kakor vsak večer; v posebnih sobi smo se imeli prav dobro. Hofer je znal doseči, da je prišla v našo sredo tudi Rozika, ki že ni bila več tako plaha kakor v početku.

Bile so kaj zabavne ure, katere smo tedaj preživeli, Hofer je plaval kakor v devetih nebesih, če je sedela zraven njega Rozika, ki je bila res prava rožica. Rdečega obraza, vedno smeh na ustnicah in dobre volje je ugajala nam vsem. Hoferju seveda najbolj. Še nikdar ni bil tako vesel, nikdar ni tako rad pel kakor tedaj.

In Rozika! To je bil pogled za bogove! Njene oči so visele na veselem orožniku, kakor bi gledala svetnika. Saj videla je v njem svoj vzor. Da je bilo med obema ljubinsko razmerje, smo uganili vsi in tudi oba zaljubljenca tega nista mogla tajiti.«

»O takšna si bila, ti hinavska Rozika,« vzroji Kodrič ter udari s pestjo po mizi, da so odskočili kozarci.

»Le mirno prijatelj, ali misliš, da si kje v kaki zakotni krčmi dol v Humu, tu se ne sme razgrajati,« okara Drenovec razburjenega prijatelja, »le do konca poslušaj, potem pa naredi, kakor misliš, samo tukaj ne razgrajaj.«

»Bom miren, samo končaj že enkrat, saj sedaj si že morem misliti, kako je bilo vse.«

»Zakaj pa me potem siliš, da naj hito povem,« se razljudi Drenovec, »če ti je prav, takoj utihnem.«

»Ne zameri, saj veš, da mi ni vse eno, zato te prosim, le povej še konec.«

»No, naj bo,« reče Drenovec, tedaj poslušaj. Šivilji Poljanec itak ni bilo prav, da se je mudila Rozika v gostilni, toda gostilničarja sta našla vedno kak izgovor, da je Rozika ostala. Kajti od tega sta imela lep dobiček.

Tako je trajalo to razmerje že nekaj časa. Oba zaljubljenca sta bila polna sreče, čutila sta se v raju, delala sta skupne izlete ter se vrnila dostikrat brez dopustni čas domu.

Toda ni cvetke brez trnja in tudi ljubezen mora občutiti grenko stran.

Kakor strela iz jasnega neba je prišla novica, da je orožnik Hofer premeščen daleč gori na Zgornje Štajersko kot poveljnik obsežne postaje. Ni težko uganiti, kako nas je vse potrla ta premostitev, seveda pa najbolj sama zaljubljenca.

»O da bi ta zapeljivec že davno prej zginil kam na konec sveta,« se razsrdi Kodrič.

Toda Drenovec se ne zmeni za to opazko ter nadaljuje:

»Bilo je težko slovo. Sestali smo se še zadnji večer. Rozika je seveda tudi bila v naši družbi, a nič več se ni smejala. Solze so ji zalivale oči, le s silo se je delala veselo. In če smo zapeli katera, se je spustila vedno iznova v jok, tako, da smo se morali truditi, jo vsaj malo potolažiti.

Hofer je vzel slovo. Nič več ni bilo veselo pri Sladki kapljici, vse je bilo mrtvo, nihče več ni bil razpoložen. Bilo je kakor bi eden od najljubših umrl.

Toda tudi Rozika se je skrivala. Navadno je posedala pri svoji šivilji, le tu in tam smo jo zapazili v gostilni. V našo družbo je zahajala le jako poredkoma, če jo je pa kdo podražil po Hoferju, je zardela, se spustila v jok ter zbežala iz sobe. Vsled tega smo nazadnje opustili omenjanje v njeni navzočnosti o njenem ženinu. Za to pa nazadnje tudi ni bilo več nobene potrebe.

Rozika se je začela sama vedno bolj skrivati pred nami. V gostilniških prostorih je nismo videli več, tudi drugače je nismo dolgo opazil, če tudi sem stanoval v dotični hiši. Kedar pa sem jo vendar le zagledal, sem ugotovil, da je bila blede v obrazu ter vsa spremenjena. Hotel sem še govoriti žnjo, toda hitro se mi je umaknila.

»Je pač žalovala za onim zapeljivcem, o ta hinavska,« poseže vmes Kodrič, ko si je Drenovec poplaknil od pripovedovanja zasušeno grlo.

»Seveda žalovala, pa tudi po vsej pravici,« nadaljuje Drenovec ter si navliha od vina vlažne brke, »saj kakor sem zvedel, je vesel Hofer kmalu pozabil na Roziko in si izbral drugo dekle, nekega bogatega posestnika hčer ter se tudi z njo poročil. Rozika je bila vsa iz sebe, to mi je pravila tudi gostilničarka. Pri tem mi je namignila, da to razmerje ni ostalo brez posledic. Nekaj tednov pozneje, ko dolgo nisem videl žalujoče, zapuščen neveste, mi je pravila gostilničarka, da je šla Rozika v bolnišnico, kjer je povila mrtvorojeno dete; bila je to posledica velikega žalovanja po nezvestem orožniku.«

»Aha, tako je bilo tedaj,« je vzkliknil Kodrič, da so se nehote ogledali bližnji gostje, »in meni je zatrievala, da sem jaz prvi, katerega je vzbudila v prvi nedolžni, deviški ljubezni. In jaz sem ji verjel, jaz norec, o kam sem gledal, bedak.«

Kodriču so se vzbudile oči in obraz mu je gorel, kakor bi prišel iz najhujše zakurjene peči.

»Da, da, je že tako, če je človek zaljubljen, tedaj ne sliši in ne vidi nič, dokler se ne zaleti kam, da se mu nazadnje odprejo oči.«

»In si še videl potem kedaj to hinavko,« prša Kodrič ves razburjen.

»Slučajno sem videl skozi okno moje sobe, ko je ravno zapustila hišo ter se podala na pot proti domovini. Bila je blede, vsa objokana; ni se ozrla na nobeno stran, nemo je šla zraven moža, ki je nesel njeno prtljago na kolodvor. Od tistega časa je nisem več videl. To je vse, kar vem. Kar si hotel zvedeti, si slišal, jaz ne morem nič za to.«

Drenovec je umolknil, si natočil poln kozarec ter ga izpraznil v dušku.

Kodrič je gledal topo pred se, ničesar ni rekel, samo na obrazu se mu je poznalo, da ga je obšla žalost ter obenem prevzela jeza. Šele čez nekaj časa je dvignil sklonjeno glavo, pogledal prijatelja ter mu stisnil desnico rekoč:

»Hvala ti, da si mi povedal vse po resnici. Boli me sicer zelo, toda boljše je, da vem sedaj vse kakor pozneje, ko bi si ne mogel pomagati.«

»Kaj misliš sedaj napraviti,« vpraša Drenovec ter prime prijatelja za desnico kakor bi ga hotel pomiriti.

»O tem boš še vse pravočasno zvedel,« odvrne Kodrič ter se ironično nasmeje, »sicer pa pustiva to, bodiva sedaj vesela; he, natakara, še en bokal najboljšega, da se znebim neprijetnih spominov.«

Brika Tončka je urno prinesla zaželeno pijačo. Kodrič je natočil in trčila sta ter se še dolgo menila obujajoč lepe spomine na nekdanje dni, dokler ni naznanil nočni čuvaj, da je treba zapustiti gostilno.

In tako sta vstala tudi naša gosta ter odšla domu, pri čemur so se obema malo zapletale noge. Pogosto ma sta obstala, držeč se drug drugega ter si živahno pripovedovala, dokler nista dospela do Drenovečevega stanovanja.

National blagajna,

motorni in ročni pogon, štiripredalna, pisalna miza, stelaže, ceneno na prodaj. Karničnik, Glavni trg 11. 2998

Hiša z dvema stanovanjema

s kuhinjo in dvema sobama ter pritliklinami na prodaj. Vpraša se na Teznu pri gostilničarju Očko. 3021

Včeraj se je izgubila

zlata damska zapestna ura iz Koroščeve ulice do realke. — Pošten najditelj naj jo vrne — proti primerni nagradi. Naslov v upravi. 3023

Samostojno pomočnico

in učenko sprejme Atelje za perilo Rupnik, Slovenska ul. 20. 3019

Iščem dotično osebo, žensko,

katere je bila zraven, ko je padel možki s kolesa v Slovenski ulici, na vogalu Gospojne ulice. Zglašil naj se proti nagradi pri hišniku v Mlinski ulici števil. 7. 3018

Lepo, veliko lisičjo bo

poceni prodam. Vprašati Prešernova ulica 19. 3009

Gospodlino

ali dijakinjo sprejemem na stanovanje. Naslov pri upravnistvu. 2993

Lepo sobo

oddam s 1. novembrom. Vrazova ul. 3 l. desno, vprašati od 2.—5. ure popoldne. 3022

Soba s štedilnikom

išče starejša samica. — Ponudbe pod »Mirna stranka« na upravo lista. 3023

Zgubil sem listnico

z važnimi dokumenti ter plačanimi in neplačanimi računi v kraju Tržaške ceste in Ob železnici. Pošten najditelj naj odda listnico proti nagradi v upravi »Večernika«. 3020

Meblrano sobo,

snazno, solnčno, poseben vhod, električna luč, takoj oddam. Stritarjeva ulica 5/l. 2964

Žrebanje drž. razr. loterije

Včeraj so bili izžrebani naslednji večji dobitki državne razredne loterije:

2× Din 10.000 10674 49056
2× Din 4.000 6614 13582 31129 32446 46148 62545 74398, 77060 80177 85405 93089

2× Din 2.000 2021 4957 5744 6002 6661 7859 8234 22299 24824 28213 30049 34154 34828 38212 38744 38953 39438 42296 42696 46093 48073 48995 49255 52490 53288 55758 58571 62393 64154 66973 69665 70058 72675 72930 74598 75637 78997 80532 85399 86270 86714 87105 87273 87958 88235 92359 93685 96606 96962 98483.

Zaradi telefonskega sprejema ne jamčimo za točnost. Pooblaščen prodajalec srečk drž. razr. loterije: BANČNA POSLOVALNICA B E Z J A K, MARIBOR, Gosposka ulica 25.

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Blago

za obleke in plašče v veliki izbiri pri

J. N. Šoštarč-u
Maribor, Aleksandrova 13

Modne novosti

za dame in gospode ter šiviljske potrebščine v modni trgovini

ANTON PAŠ
SLOVENSKA ULICA

Najnovejše

MODNE LISTE

jesenske in zimske za dame in gospode priporočila knjigarna

TISKOVNE ZADRUGE, MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA 13

SLIVOVKA RUM KONJAK LIKER

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9

Na debelo!

Na drobno!

Izdala Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: STANO KOSOVEL v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DEJELA v Mariboru.